

Asia: VN/549/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vanhusasiavaltuutetusta

Lausunnonantajan lausunto

Voidaanko esityksellä näkemyksenne mukaan parantaa ikääntyneiden asemaa ja edistää ikääntyneiden oikeuksia?

Voidaan jonkin verran parantaa, mutta lausuntoja ovat jo nyt antaneet monet eri tahot ja niiden vaikutus on osoittautunut hyvin vähäiseksi. Vanhusasiainvaltuutetun lausunnolla on tietenkin enemmän painoarvoa. Kun laki luonnoksen mukaan valtuutetulla ei ole oikeutta velvoittaviin toimenpiteisiin, esityksen mukainen toimi saattaa jäädä ”seremonialliseksi”.

Onko teillä huomioita koskien valtuutetulle säädettäviä tehtäviä?

Vanhusasiainvaltuutetun perustehtävää, ”vaikuttaa ja työskennellä vanhusten aseman ja oikeuksien vahvistamiseksi yhteiskunnassa”, on esityksen mukaisilla valtuuksilla vaikea hoitaa.

Oikeusasiamiehen kansliaan vuonna 2017 perustetun ”asiaryhmän” esiintuomat laiminlyönnit johtivat siihen, että eduskunta myönsi oikeusasiamiehen kanslian vuoden 2019 toimintamenoihin lisämäärärahoja käytettäväksi ikäihmisten oikeuksien toteutumisen valvontaan ja edistämiseen.

Tulokset eivät ole kovin vakuuttavia, Suomessa toimii monia vanhus- ja eläkeläisjärjestöjä, ja Suomessa on esityksenkin mukaan vahvaa vanhusten oikeuksiin liittyvää tutkimusta. Kuitenkin käytännössä vanhusten olosuhteet ovat vain hyvin vähän parantuneet.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

Esityksen lause, ”Tavoitteena on välttää päällekkäisiä tehtäviä ja toimivaltuuksia muiden viranomaisten kanssa eikä esityksellä puututa olemassa olevien viranomaisten tehtäviin ja toimivaltuuksiin” ei sovi tehtävän kuvaan.

Vanhusasianvaltuutetun pitäisi valvoa ylimpänä, vanhuksia koskevien lakien ja asetusten noudattamista sekä tiedottamista vanhus- ja eläkeläisjärjestöille

Aarno Jalonen
Hyvinkään Vanhusneuvosto